

Møtedato: 25.09.2024
Arkivnr:

Saksbeh/tlf:
Økonomisjef og AD

Sted, dato
Sandnessjøen/18.09.2024

Styresak 86-2024   Budsjettpremisser og bærekraft

Det vises til vedlagte styresak Budsjettpremisser 2025 og bærekraft for Helgelandssykehuset HF.

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF tar saken om budsjettpremisser 2025 og bærekraft til etterretning.

Saksframlegg

Den økonomiske prognosen for 2024 er et avvik på 152,0 mill.kr mot overskuddskravet. Foretaket har en inngangsfart inn i 2025 som fortsatt gir foretaket store omstillingsutfordringer og et krevende budsjettarbeid.

Budsjettpremissene for budsjett 2025 er i utgangspunktet som i fjor. Overordna aktivitet og sykehusforbruk skal ikke økes. Foretaket skal fortsatt prioritere kvalitetsarbeid innen å redusere ventetid og fristbrudd i henhold til initiativ fra regjeringen.

Bærekraftanalysen viser at foretaket får økt omstillingsutfordring for 2025 basert på lavere basisramme og økte kostnader. På inntektssiden kommer foretaket negativt ut i inntektsmodellene som medfører trekk i basisrammen. Redusert likviditet betyr lavere renteinntekt. På kostnadssiden får foretaket høyere kostnader til Helse Nord IKT, høyere leiekostnader innen ambulansområdet og på grunn av en gammel eiendomsmasse er det et økende vedlikeholdsbehov.

De nye midlene til ventetidsløftet på 11,6 mill.kr og 25,0 mill.kr til rekruttering- og stabilisering er permanent styrking av basisrammen, og skal være med på å bidra til en økt gjennomføringsgrad på kvalitet og tiltak.

Foretaket har ikke utarbeidet en tiltaksplan for å løse hele omstillingsbehovet. Gjennomføring av dagens tiltaksplan fra revidert budsjett og overgangseffekt fra opprinnelig tiltaksplan, er anslått å kunne oppnå en effekt på 50,0 mill. kr for 2025. Vi øker sannsynligheten for tiltakseffekt basert på innføring av handlingsplan for årsverksreduksjon, og det økte fokuset det medfører i hele organisasjonen.

Øvrig omstillingsutfordring på 145,9 mill.kr er ikke løst. Det pågående arbeidet med funksjons- og oppgavefordeling har i tråd med mandat som formål å løse omstillingsutfordringen. Endelig vedtak i løsningen på funksjons- og oppgavedeling skal Helse Nord vedta i styremøte den 18. desember 2024. Styremøtet i Helgelandssykehuset skal i møte 16. desember 2024 vedta et budsjett i balanse for 2025. To prosesser i samtidighet viser utfordringen.

Foretaket har et stort investeringsbehov og lav investeringsramme, selv om 20,0 mill.kr er blitt omdisponert fra Nye Helgelandssykehuset til generell investeringsramme. Basert på dette foreslår administrerende direktør at beslutning av investeringsplan for 2025 avvendes til endelig vedtak foretas i desember av Helse Nord.

Med tidslinjen som utgangspunkt vil foretaket mest sannsynlig ikke oppnå et budsjett i balanse for 2025.

Sandnessjøen 18. september 2024

Lena E. Nielsen
Administrerende direktør

Vedlegg

1. Budsjettpremisser 2025 og bærekraft
2. Budsjettbrev 2 – budsjett 2025-2028
3. Helse Nord's styresak 90-2024 – Økonomisk langtidsplan 2025-2028 – inkl. rullering investeringsplan 2025-2032

Helgelandssykehuset HF

Budsjettpremisser 2025 og bærekraft

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Budsjettpremisser 2024 Helgelandssykehuset	7
2.1	Foreløpig basisramme 2025 – hovedlinjer fra RHF	7
2.2	Foreløpig basisramme 2025	7
2.3	Resultatkrav 2025-2032	8
2.4	Investeringsramme.....	9
2.5	Omstillingsutfordringer	10
2.6	Tiltak 2025	11
3	Budsjettprosessen og føringer	12
3.1	Medvirkning.....	13
3.2	Aktivitet 2025	13
3.2.1	Somatikk	14
3.2.2	Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling	14
3.3	Bemanning.....	15
3.3.1	Budsjettering av årsverk.....	15
4	Bærekraftsanalyse.....	17
4.1	Bærekraftsanalyse 2025-2032.....	17
4.2	Bærekraftsanalyse.....	18
4.2.1	Endringer inntekter	19
4.2.2	Kostnader	19
4.2.3	Avskrivning	20
4.2.4	Rente	20
4.2.5	Tiltaksplan.....	20
4.3	Likviditet	20
5	Investering.....	21

1 Innledning

Formålet med denne saken er å redegjøre for de foreløpige budsjettpremisser for Helgelandssykehuset HF for driftsåret 2025 og presentere en oppdatert bærekraftsanalyse med omstillingsutfordringer. I den endelige budsjettsaken i desember vil det legges fram endelige rammer, belyse utfordringer, strategier og prioritering av tilgjengelige ressurser i foretaket.

Bærekraftsanalysen skal gi en pekepinn på den økonomiske utvikling i foretaket og et bilde av resultatutvikling, investeringsplan, likviditet og kapitalbehov. Bærekraftsanalysen er basert på estimater og vil av den grunn inneholde flere usikkerhetsmomenter.

Omstillingsutfordringen for 2025 er beregnet til 145,9 mill. kr. Sammenlignet med «Styresak 80-2024 Mandat for funksjons- og oppgavefordeling i Helgelandssykehuset» er tiltakseffekten justert opp fra 25,0 mill.kr til 50,0 mill.kr. Økningen tilskrives økt fokus/ressursinnsats på tiltaksarbeid og tiltaksoppfølging gjennom blant annet etablering av handlingsplan for årsverksreduksjon.

Det er på nåværende tidspunkt ikke utarbeidet tiltak for å lukke hele omstillingsutfordringen for 2025. Tiltaksarbeidet pågår frem til ferdigstillingen av budsjettet, både gjennom tiltaksarbeid i klinikkene og gjennom strukturarbeid med funksjons- og oppgavefordeling.

Foretakets omstillingsutfordring skyldes blant annet økte bemanningskostnader, lav tiltakseffekt, økte medikamentkostnader og økte priser, samt en lønns og prisvekst som ikke er blitt kompensert fullt ut de senere år.

I foretaksmøtet den 30.8.24 fikk Helgelandssykehuset i oppdrag å utarbeide et forslag til funksjons- og oppgavedeling i Helgelandssykehuset, som i utgangspunktet skal basere seg på tidligere gjennomførte utredninger og prosesser. Styret vedtok den 11.9.24 (styresak 80-2024) mandat for dette arbeidet, som skal behandles i Helse Nord sitt styremøte den 18.12.24. Det er forventning om at foretaket gjennom ny funksjons- og oppgavedeling skal redusere omstillingsutfordringen. På nåværende tidspunkt er det vanskelig å anslå hvilken innsparingseffekt dette vil ha i 2025. Dette vil bli behandlet i egen prosess.

I revidert budsjett (styresak 33-2024) ble nye tiltak og tiltaksplan vedtatt for inneværende år. Flere av disse tiltakene vil videreføres inn i 2025. Til tross for at foretaket er tilført øremerkede midler, er det utfordrende å få et budsjett i balanse. Foretaket må løse utfordringen med økende årsverksforbruk og har utarbeidet en handlingsplan for reduksjon av årsverksforbruk. Gjennom god planlegging, strammere oppfølging, forankringsarbeid, etablering av OU-team og HR-team som skal bidra med lederstøtte, forventer man økt tiltakseffekt. Tilføring av ekstraordinære midler til rekruttering- og stabilisering understøtter arbeidet.

Helgelandssykehuset har i 2024 prioriterte innsatsområder som også vil ivareta Helse Nord's styringsmål, samt styringsmål og hovedmål gitt av helseministeren. Arbeid med kvalitet og pasientsikkerhet er i tråd med forskrift om ledelse- og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Alt dette vil videreføres inn i budsjett 2025, med eventuelle endringer som følge av oppdragsdokumentet for 2025.

Sykehusforbruket skal ikke være høyere enn andre helseforetak i regionen. Samtidig ser vi at bærekraften i den somatiske spesialisthelsetjenesten utfordres som følge av fremtidig befolkningsendring og kommende vekst i antall eldre. Gjennom styrking i pasienttilbudene og videre styrking av spesialistressurser, har Helgelandssykehuset et mål om å gi tilbud til flere pasienter i eget foretak. Samhandling med primærhelsetjenesten, oppfylging av ventetidsloftet, samt innovasjon og forskning skal styrkes, og det må fortsatt brukes store ressurser innen klinisk IKT.

Sykehusledelsen endret klinikkstrukturen fra 1.9.24, ved å redusere fra fire til to somatiske klinikker. Budsjettprosessen startet i henhold til gammel struktur og avsluttes i ny struktur, noe som medfører noen ekstra utfordringer for budsjettprosessen 2025.

Budsjettarbeidet for 2025 er krevende grunnet den økonomiske situasjonen i Helgelandssykehuset og i Helse Nord for øvrig.

2 Budsjettpremisser 2024 Helgelandssykehuset

2.1 Foreløpig basisramme 2025 – hovedlinjer fra RHF

Styret i Helse Nord behandlet i møte 19. juni i år styresak 90-2024 "Økonomisk langtidsplan 2025-2028 – inkl. rullering av investeringsplan 2025-2032". I denne saken redegjøres det for premisser og krav til budsjettprosessen for budsjett 2025.

Helseforetakene skal legge til grunn estimat på 4,0 % lønns- og prisvekst for 2025, hvorav lønnsvekst 4,5 % og prisvekst 2,9 %.

For å innfri de nasjonale styringsmålene fra Helse- og omsorgsdepartementet, og fortsette oppfølgingen av regional utviklingsplan for 2038, innretter Helse Nord de regionale styringsmålene i samsvar med de nasjonale:

1. Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
2. Styrke forskning, innovasjon og kompetanse og forbedre kvalitet og pasientsikkerhet
3. Rask tilgang til helsetjenester og sammenhengende pasientforløp

Bærekraftig økonomi skal betraktes som en forutsetning for virksomheten, på lik linje med styringsmålene. Det forutsettes at målene innfris innenfor rammen av tildelte midler.

2.2 Foreløpig basisramme 2025

Helgelandssykehuset har gjennom Helse Nord RHF sin styresak 90-2024 "Økonomisk langtidsplan 2025-2028 – inkl. rullering av investeringsplan 2025-2032" (og Budsjettbrev 2, Budsjett 2024-2027) fått en basisramme for 2025 på 1.875 mill. kr. Endelig basisramme med prisjustering vil komme etter at Statsbudsjettet er vedtatt. Netto endring av basisrammen sammenlignet med 2024, viser en reduksjon på 7,4 mill. kr. Det er en generell styrking på 7,2 mill. kr. Men oppdatering av inntektsmodellene gir et trekk i basisrammen på 14,6 mil.kr. Inntektsmodellen for somatikk gir en reduksjon på 6,9 mill.kr i basisrammen, psykisk helse en reduksjon på 5,2 mill.kr og for TSB en reduksjon på 2,5 mill.kr.

I foretakets styresak 34/2024 «Innspill til plan 2025-2028, inkludert rullering av investeringsplan – Oppdatert bærekraftanalyse» i vår, gjorde styret i Helgelandssykehuset følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF vedtar denne saken som styrets innspill til økonomisk langtidsplan 2025-2028, inkludert rullering av investeringsplan.
2. Styret understreker den vanskelige økonomiske situasjonen i foretaket og legger til grunn at tiltaksplanene gjennomføres i tråd med styrets vedtak.

3. Styret ber administrerende direktør oversende følgende innspill til økonomisk langtidsplan 2025-2028, inkludert rullering av investeringsplan 2025-2032 til Helse Nord RHF:
  - a. Styret i Helgelandssykehuset HF ber om å få omdisponert investeringsramme på 20,0 mill.kr i fra «Utvikling Helgelandssykehuset» til «Øvrig etterslep av investeringer i MTU og bygg».
  - b. Styret i Helgelandssykehuset HF ber om styrking av basisramme på 10,0 mill. kr årlig til driftsmessig vedlikehold.
4. Styret viser til innspill til økonomisk langtidsplan for 2023. Forslaget om å legge til rette for utdanning av medisinstudenter ved HSYK opprettholdes.

Basert på disse innspillene gitt til Helse Nord sin plan for 2025-2028, fikk Helgelandssykehuset omdisponert investeringsmidler på 20,0 mill.kr. Øvrige innspill medførte ikke endringer i rammen.

Når Statsbudsjettet for 2025 blir fremlagt vil budsjetttrammene for neste år bli justert av Helse Nord. Foretaket vil få en lønns- og priskompensasjon av basisrammen og øvrig ramme. Kvalitetsbasert finansiering kommer i tillegg til basisrammen.

Oppdatert tabell for Basisramme vises i tabell under:

Basisramme 2025-2032 Helgelandssykehuset	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Vedtatt ramme 2024	1 869 605	1 869 605	1 869 605	1 869 605	1 869 605	1 869 605	1 869 605	1 869 605
Kapitalkompensasjon Helgeland		0	0	0	50 000	50 000	50 000	50 000
Styrke HF/Utdanning spesialsykepleiere	-1 408	-1 408	-1 408	-1 408	-1 408	-1 408	-1 408	-1 408
Styrke HF/Vedlikehold	1 408	1 408	1 408	1 408	1 408	1 408	1 408	1 408
Inntektsmodell somatikk	-6 922	-6 922	-6 922	-6 922	-6 922	-6 922	-6 922	-6 922
Inntektsmodell psykisk helsevern	-5 242	-5 242	-5 242	-5 242	-5 242	-5 242	-5 242	-5 242
Inntektsmodell TSB	-2 455	-2 455	-2 455	-2 455	-2 455	-2 455	-2 455	-2 455
Resultatbasert finansiering	14	14	14	14	14	14	14	14
Styrket sykehusøkonomi RNB 24	13 074	13 074	13 074	13 074	13 074	13 074	13 074	13 074
Styrking HF estimat	7 160	14 320	21 480	21 480	21 480	21 480	21 480	21 480
Sum	1 875 234	1 882 394	1 889 554	1 889 554	1 939 554	1 939 554	1 939 554	1 939 554

2.3 Resultatkrav 2025-2032

Resultatkravet er satt for å bygge likviditet og reserver for å møte konsekvensen av investeringsplanen. Resultatkravet til Helgelandssykehuset for 2025 er en videreføring fra tidligere år med et overskudd på 47,0 mill.kr. Overskuddskravet er satt med bakgrunn i reduserte åpningsbalanseavskrivninger og at foretaket ikke lenger har kostnader til prosjektet Nye Helgelandssykehuset. Helse Nord vedtok følgende resultatkrav for foretakene i styresak 90-2024 Økonomisk langtidsplan 2025-2028.

Resultatkrav i planperioden (i 1000 kr)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Helse Nord RHF	93 000	103 000	113 000	142 000	122 000	102 000	62 000	62 000
Finnmarkssykehuset	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
UNN	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Nordlandssykehuset	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Helgelandssykehuset	47 000	47 000	47 000	42 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Sykehusapotek Nord	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Helse Nord IKT	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	161 000	171 000	181 000	205 000	148 000	128 000	88 000	88 000

2.4 Investeringsramme

Helgelandssykehuset har følgende investeringsramme

Investeringsplan 2024-2032 *	Sum tidligere år	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	SUM inkl tidl. År
Helgelandssykehuset											
Utvikling av Helgelandssykehuset P50	20 000	0	-20 000	0	50 000	350 000	760 000	720 000	100 000		1 980 000
Renovering Sandnessjøen		60 000									60 000
Tarmscreening	3 700										3 700
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		50 000	70 000	55 000	55 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
SUM Helgelandssykehuset		110 000	50 000	55 000	105 000	400 000	810 000	770 000	150 000	50 000	

Tabellen er kopiert fra budsjettbrev 2 fra Helse nord. Røde tall viser justering fra i investeringstabell i fjor, enten ved juster i beløp eller forskyvning i år.

I april (styresak 34-2024 «Innspill til økonomisk langtidsplan 2025-2028, inkl. rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse») hadde Helgelandssykehuset et innspill knyttet til investeringsrammen. Foretaket ba om å få omdisponert investeringsramme på 20,0 mill.kr i fra «Utvikling Helgelandssykehuset» til «Øvrig etterslep av investeringer i MTU og bygg», noe som Helse Nord har tatt til følge. 20,0 mill.kr er omdisponert fra Utvikling Helgelandssykehuset til generell investeringsramme for 2025.

I Helse Nord RHF sin økonomiske langtidsplan for 2025-2032 er det tatt høyde for en total ramme på ca. 2,0 mrd.kr (p50) til utvikling av Helgelandssykehuset. Tallet forutsetter lånetilsagn fra HOD og vil vurderes senere.

2.5 Omstillingsutfordringer

Omstillingsutfordringene for Helgelandssykehuset er estimert å beløpe seg til 145,9 mill.kr for 2025. Dette er en økning fra innspill til plan 2025-2028 og bærekraft 29.04.2023 (Sak 34-2024) på 89,3 mill. kr. Den økte utfordringen er basert på endring i foretakets prognose for året, endring i basisrammen fra Helse Nord, tiltakseffekt fra styresak 9, samt andre diverse kjente kostnadsøkninger.

OMSTILLINGSUTFORDRING (mill. kroner)	
Prognose i år (Avvik fra resultatkrav):	-152,0
Endring inntekter:	
Styrkning HF estimat	7,2
Oppdatering inntektsmodeller	-14,6
Reduserte renteinntekter	-5,7
SUM endring inntekter	-13,1
Endring kostnader:	
Økte avskrivninger	4,7
IKT kostnader (økning)	11,0
SUM endring kostnader	15,7
Egne prioriteringer:	
OU- Utviklingsprosjekt 9,10,11	-5,0
Funksjon og oppgavefordeling - omstillingskostnad	5,0
Økte leiekostnader ambulansestasjoner	4,0
Medisinerstudenter	1,0
Styrkning nødvendig vedlikehold	10,0
Andre prioriteringer og kostnadsøkninger	0,0
SUM endring egne prioriteringer	15,0
Sum brutto omstillingsutfordring	- 195,9
Tiltaksplan	
Tiltaksplan (Helårseffekt/planlagte tiltak)	50,0
Funksjon og oppgavefordeling	
Uløst omstillingsutfordring	-145,9

De vesentligste endringene som er innarbeidet og som gir økt omstillingsutfordring er:

- Basert på det økonomiske resultatet pr. august er prognosen et negativt resultat på 105,0 mill. kroner. Dette gir et avvik fra resultatkravet med 152,0 mill. kr.
- Redusert basisramme på 7,4 mill.kr.
- Kostnader til HN-IKT øker betydelig, med 11,0 mill. Kr.
- Økte leiekostnader for ambulansestasjoner med 4,0 mill.kr.
- Bortfall av tiltakseffekt på 45,0 mill.kr fra utviklingsprosjekt fra styresak 9.

2.6 Tiltak 2025

I opprinnelig budsjett (108-2023) og revidert budsjett (33-2024) har styret vedtatt tiltaksplaner med forventet effekt for budsjettåret 2024 på 140,3 mill.kr. Realisert effekt pr august er på 16,4 mill.kr, mens budsjettert effekt er 82,0 mill. kr. Dette gir en tiltaksoppnåelse på 20 %. Hovedinnretningen i tiltaksplanene er å redusere kostnader gjennom lavere personellforbruk. Disse tiltakene er omfattende og vil fortsette inn i 2025. Endelig målsetning forventes å bli nådd pr. 1.9.25. Årsverksreduksjonen skal tas gjennom å redusere variable kostnader, innleie, tilsette i faste stillinger, holde stillinger vakante og intensivere opplæring og gjennomføring av kalenderplanlegging/ressursplanlegging.

Målet om å redusere med 60 i årsverksforbruk opprettholdes. Totalt for foretaket vil måltallet justeres litt der man tar hensyn til de styrkning som følge av de øremerkede midler til ventetidsløftet, samt rekruttering og stabilisering vil gi.

Klinikkenes tiltaksplaner for 2024 må revideres og tiltak som ikke så langt har gitt effekt skal erstattes med nye tiltak. Tiltaksplanene er på nåværende tidspunkt ikke ferdigstilt, men det estimeres likevel en tiltakseffekt på 50,0 mill.kr for 2025. Dette inkluderer effekt fra vedtak om reduksjon av årsverksforbruk i revidert budsjett 2024, overgangseffekt for tiltak som fortsetter til neste år og nye tiltak som skal utarbeides.

Basert på helseministerens vedtak pågår det nå et strukturarbeid som skal bidra til økt bærekraft. Foretaksmøtet med Helse Nord har gitt Helgelandssykehuset oppdrag om å foreslå ny funksjons- og oppgavefordeling i Helgelandssykehuset til behandling i Helse Nord sitt styremøte den 18 desember i år. Dette arbeidet skjer parallelt med budsjettarbeid og øvrige tiltak.

3 Budsjettprosessen og føringer

Budsjettprosessen for 2025 startet med foretakets innspill til Helse Nords plansak for årene 2025-2028. Vi synliggjorde i styresak 34/2024 «Innspill til plan 2025-2028, inkludert rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse» den 29.04.2024, en omstillingsutfordring på 89,3 mill. kr basert på mars regnskapet.

Budsjettet for 2024 var utfordrende og ble balansert med store tiltakspakker, men var ikke i henhold til resultatkravet med et overskudd på 47,0 mill. kr. Tre klinikker hadde uløste omstillingsutfordringer og et budsjett som ikke var i balanse. Utviklingsprogram 9-10-11 var lagt inn med en tiltakseffekt på 15,0 mill.kr, men som kjent ble dette arbeidet satt på vent tidlig i 2024.

Foretaket har også justert klinikkstrukturen fra fire til to somatiske klinikker. Dette også med mål om effektivisering og bedre mulighet for å sikre felles faglige vurderinger, felles prosedyrer og bedre samarbeidet mellom fagmiljøene, samt å redusere sårbarhet på fagområder med få ressurser. Budsjettprosessen startet i henhold til gammel struktur og avsluttes i ny struktur, noe som medfører noen ekstra utfordringer for neste års budsjettprosess.

Arbeidet med optimalisering av bemanningsplanlegging videreføres. Det er satt av egne HR-ressurser som skal bistå i arbeidet kalenderplanleggingen for en del av enhetene. I tillegg har sykehusledelsen allerede vedtatt en del sentrale forutsetninger for å optimalisere ressursplanleggingen, eks. sommerferieperiode, ferielengde og lavdriftsperioder.

Foretaket har i flere år hatt utfordringer med å oppnå tiltakseffekt i henhold til plan/budsjett. AD og sykehusledelsen har derfor vært meget tydelig i sin kommunikasjon ut til ledergruppene, tillitsvalgte og øvrige ansatte om den kritiske situasjonen foretaket befinner seg i og viktigheten av å gjennomføre planlagte tiltak.

Som nevnt under pkt. 2.6 er tiltaksarbeidet for budsjett 2025 ikke ferdigstilt, men anslag basert på tidligere effektoppnåelse forventer en tiltakseffekt på totalt 50,0 mill.kr. i 2025.

Arbeidet med handlingsplan for reduksjon av årsverksforbruk er godt i gang, med mål om å oppnå full effekt fra 1.9.2025. Godt forankringsarbeid og bruk av etablerte rutiner/verktøy og støtteressurser, skal bidra til å sikre måloppnåelse.

Estimert prognose for 2024 etter regnskapet i august er på 105,0 mill. kr. Det betyr at budsjettarbeidet for 2025 er svært krevende. I august og hittil i september, har det vært jobbet med budsjett og tiltaksplaner i resultatenehetene. Dette arbeidet pågår fortsatt og

budsjettarbeidet skal være ferdigstilt og klart til behandling i HF-ledergruppen i begynnelsen av november. Etter dette starter arbeidet med å sammenstille styresak om endelig budsjett til drøfting med foretakstillitsvalgte og til behandling i styret i desember. Deretter blir det praktisk arbeid med implementering av det vedtatte budsjettet.

Det gjøres foreløpig ingen budsjettmessige tilpasninger for prosessen knyttet til funksjon og oppgavefordeling. Dette da plan for arbeidet ikke er ferdigstilt eller vedtatt.

Eventuelle justeringer av budsjett kan fremlegges for styret i løpet av våren, dersom det iverksettes tiltak som påvirker pasienttilbudet.

3.1 Medvirkning

Det er viktig at de ansatte involveres og informeres om budsjettarbeidet som berører egen arbeidsplass. Dette skal håndteres av ledere i de respektive avdelinger. Alle ledere har en plikt å informere og involvere ansatte om eventuelle konsekvenser budsjettprosessen får for aktiviteten og arbeidsplassen. Tillitsvalgte og verneombud skal også involveres.

Hver klinikkjef er ansvarlig for gjennomføring av drøftinger, med tilhørende drøftingsprotokoll/referat, som viser involvering av de tillitsvalgte.

Budsjettprosessen er tema i møter med de foretakstillitsvalgte og informasjon om eventuelle problemstillinger vil bli tatt opp utover høsten. Budsjett vil også bli behandlet i AMU/AMR og brukerutvalget.

Det legges opp til drøfting av budsjettsaken med de foretakstillitsvalgte i slutten av november.

3.2 Aktivitet 2025

Aktiviteten i Helgelandssykehuset i 2025 skal på generelt grunnlag tilpasses krav i oppdragsdokumentet. Virksomheten skal innrettes mot å redusere unødvendig venting og fjerne fristbrudd, samt prioritere psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Bedre kvalitet og pasientsikkerhet i tråd med styringsmålene fra Helse- og omsorgsdepartementet er en prioritering. Ytterligere prioriteringer av fagområder og tjenestetilbud skal være i tråd med nasjonale og regionale føringer. Det er fortsatt et mål å vri aktiviteten fra inneliggende behandling til dagbehandling. Et annet mål innebærer å omstille 15 % av den polikliniske behandlingen til digitale konsultasjoner, noe som bidrar til redusert reisebelastning for pasientene.

I 2024 har det vært gjennomført en betydelig satsing på å redusere ventelister og fristbrudd. Dette har påvirket aktiviteten, da fokuset har vært å øke aktivitet for å håndtere et etterslep. Arbeidet med kvalitet fortsetter også til neste år, men tilsvarende økning av aktivitet forventes

ikke være nødvendig da foretaket per dags dato har bedre kontroll på fristbrudd og ventelister. Aktiviteten i 2025 forventes derfor å være på relativt normalt nivå, sammenlignet med tidligere år.

3.2.1 Somatikk

Sykehusforbruket for innbyggerne på Helgeland varierer mellom de ulike opptaksområdene og tidligere års føringer legges til grunn for foretakets aktivitet også til neste år.

Aktiviteten/sykehusforbruket skal i hovedsak ikke øke sammenlignet med tidligere år. Det er fortsatt et mål å vri mer døgnbehandling til dagbehandling.

I løpet av 2024 har det vært en svært positiv utvikling for fristbrudd innenfor flere somatiske fagområder. Dette er et resultat av en konkret satsing gjennom den interne handlingsplanen for kvalitet. Fristbrudd og ventetider vil også følges nøye opp i 2025 og foretakene er tildelt ekstraordinære midler til dette gjennom det nasjonale Ventetidsløftet.

Som tidligere år har foretaket et høyt antall gjestepasienter som behandles ved andre foretak, både innen døgn- og poliklinisk behandling. Gjennom måloppnåelse av handlingsplan for fristbrudd og ventelister har foretaket skapt mer kapasitet til å selv kunne behandle flere av disse pasientene. Det forventes at innføringen av ventetidsløftet vil være en positiv faktor for å redusere gjestepasientstrømmene.

3.2.2 Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling

I år som foregående år har aktiviteten vært lavere enn planlagt både for psykisk helsevern for voksne (PHV) og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). I tillegg er aktiviteten noe redusert fra fjoråret. Poliklinisk aktivitet for barn og unge (PHBU) samt fagområdet nevropsykologi har vært høyere enn planlagt, samt økt fra fjoråret. Døgnaktiviteten for barn og unge har økt fra fjoråret, men ligger under plan for 2024. Likevel har også befolkningen på Helgeland har et høyt poliklinisk sykehusforbruk over tid innenfor PHBU, sammenlignet med andre opptaksområder i Norge. Aktiviteten for 2025 er planlagt med utgangspunkt i prognosen for 2024, uten større justeringer.

3.3 Bemanning

God bemanningsplanlegging står også sentralt i planleggingen av driften for 2025. Gjennom optimalisering av ressursbruken er det et mål om å sikre at kvaliteten i pasientaktivitetene gjennomføres slik at ventetidene reduseres og fristbrudd unngås. Planleggingen skal videre sikre at driften ivaretar gjeldende prosedyrer, lover, avtaleverk og budsjett.

Rekrutteringssituasjonen i 2024 har bedret seg, sammenlignet med 2023. Klinikkene har hatt stor oppmerksomhet på å redusere variable kostnader og eksternt innleie, i hovedsak gjennom å tilsette i faste stillinger. For noen enheter har det vært utfordrende å få besatt vakante stillinger, som har ført til at man har vært nødt til å leie inn eksternt.

Foretaket er blitt tilført 25,0 mill.kr i ekstraordinære midler til styring av rekruttering og stabilisering.

Det forventes at det også i 2025 vil være utfordringer å bemanne i ulike enheter og stillingskategorier. Dette gjør det vanskelig med god planlegging av bemanning og en effektiv ressursstyring.

Gjennom innføring av lik bemanningsfaktor, samt bemannings- og kalenderplaner er det oppnådd resultater, men ikke i samme omfang som planlagt. Dette blant annet pga. bemanningsutfordringer og vakante stillinger. Dette arbeidet intensiveres ytterligere for planleggingen av 2025 og det er opprettet et eget HR-team som skal bistå enhetene i planleggingsarbeidet. Dette forventes å skulle gi positive effekter i 2025.

Foretaket deltar i det regionale prosjektet «GODT-planlagt». Prosjektet handler om ressursstyring og å ha rett person på rett plass til rett tid, optimalisere bruk av tilgjengelige ressurser og langtidsplanlegging. Det overordnede målet er å imøtekomme kapasitetsutfordringer i helsetjenesten, samt bedre forutsigbarhet for pasienter, ledere og medarbeidere. Forventer også effekter med redusert omfang fristbrudd og ventetid. Fremdrift og deltakelse i Helgelandssykehuset er ihht plan.

3.3.1 Budsjettering av årsverk

Årets budsjettprosess er basert på tidligere års praksis og lønnsmassen for mai 2024. Dette legges til grunn i lønnsarkene, som redigeres og kvalitetssikres av leder for det enkelte kostnadssted.

Årsverkene budsjetteres som brutto årsverk, dvs. alle faste ansatte, vikarer, engasjement/prosjekt og ansatte som har permisjon. Det inkluderer ikke personer som har permisjon uten lønn. I budsjettet blir det videre anslått utvidet arbeidstid leger, timelønn/merarbeid og overtid, basert på erfaringene fra foregående år.

Med dette som utgangspunkt skal føringene som legges i arbeidet med bemanningsplanlegging, innarbeides i årsverksbudsjettene.

4 Bærekraftsanalyse

Styret behandlet i april i år «Innspill til plan 2025-2028, inkludert rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse». Helse Nord RHF har som krav til helseforetakene at de skal ha en oppdatert bærekraftsanalyse (administrativt behandlet) for neste år innen 3. oktober. Bærekraftsanalysen som legges fram her, er den som vil bli oversendt til Helse Nord.

I budsjettsaken i desember vil det bli utarbeidet ny og oppdatert bærekraftsanalyse for perioden 2025-2032, med de endringer og innspill som er kommer i budsjettprosessen 2025.

4.1 Bærekraftsanalyse 2025-2032

Bærekraftsanalysen bygger på følgende forutsetninger:

- Årlige inntekter er basert på vedtatte rammer i HN sin langsiktige plan. Kostnader er basert på siste års budsjett, korrigert for kjente endringer som følge av vedtatte planer og annen informasjon om eksterne forhold.
- Helse Nord's «Budsjettbrev 2 – Budsjett 2025-2028,».
- Prognose resultat for 2024 – er et resultat med et underskudd på 105,0 mill.kr, 152,0 mill.kr bak resultatkravet.

4.2 Bærekraftsanalyse

Basert på forutsetningene over, er det foretatt en oppdatering av bærekraftsanalysen for Helgelandssykehuset vist i tabell under.

Bærekraftsanalyse HSYK HF (mill kr)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Vedtatt basisramme 2024	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6	1 869,6
<i>Styrkning HF estimat</i>		7,2	14,4	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
Styrket sykehusøkonomi RNB 24	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
Oppdatering inntektsmodeller		-14,6	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6
Kapitalkompensasjon						50,0	50,0	50,0	50,0
Øvrig ramme	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3	18,3
Kvalitetsbasert finansiering	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
ISF og andre inntekter	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4	749,4
Sum driftsinntekter	2 660,8	2 653,4	2 660,6	2 667,7	2 667,7	2 717,7	2 717,7	2 717,7	2 717,7
Budsjetterte driftskostnader, ekskl avskrivninger	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2	2 609,2
Kostnad HN IKT	110,3	121,3	124,8	128,3	128,3	128,3	128,3	128,3	128,3
OU - Utviklingsprosjekt 9,10,11	5,0								
Funksjon og oppgavefordeling - omstillingskostnad		5,0							
Økte leiekostnader ambulansestasjoner		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Medisinerstudenter		1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Styrkning nødvendig vedlikehold		10,0	10,0	10,0	10,0				
Andre prioriteringer og kostnadsøkninger			2,0	4,0	6,0	8,0	10,0	12,0	14,0
Sum driftskostnader ekskl. avskrivninger	2 724,5	2 750,5	2 752,0	2 757,5	2 759,5	2 751,5	2 753,5	2 755,5	2 757,5
Avskrivninger MTU, bygg og andre investeringer	54,4	59,1	63,3	63,7	63,6	64,4	64,3	62,5	58,6
Nye Helgelandssykehuset						92,8	92,8	92,8	92,8
Sum avskrivninger	54,4	59,1	63,3	63,7	63,6	157,2	157,1	155,3	151,4
Budsjettert netto renter	-13,1	-13,1	-13,1	-13,1	-13,1	-13,1	-13,1	-13,1	-12,1
Endring renter		5,7	9,2	13,7	16,8	19,2	21,5	21,6	21,0
Renter lån Nye Helgelandssykehuset						33,3	69,5	67,5	65,5
Netto rente	-13,1	-7,4	-3,9	0,6	3,7	39,4	77,9	76,0	74,4
Totale kostnader	2 765,8	2 802,2	2 811,4	2 821,8	2 826,7	2 948,1	2 988,5	2 986,7	2 983,3
Økonomisk Resultat	-105,0	-148,9	-150,8	-154,1	-158,0	-230,3	-269,8	-267,0	-262,6
Vedtatt resultatkrav	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Avvik fra resultatkrav, før effekter av vedtatte tiltak	-152,0	-195,9	-197,8	-201,1	-205,0	-235,3	-274,8	-272,0	-267,6
Tiltaksplan									
Tiltaksplan (Helårseffekt/planlagte tiltak)		50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Funksjon og oppgavefordeling									
Sum effekter tiltaksplan		50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Avvik fra resultatkrav, etter effekt av tiltak	-152,0	-145,9	-147,8	-151,1	-155,0	-185,3	-224,8	-222,0	-217,6

Tabellen over viser et resultat for 2024 likt prognosen pr. august med 105,0 mill.kr i underskudd, 152,0 mill.kr dårligere enn det som er resultatkravet. Bærekraftsanalysen viser en omstillingsutfordring for 2025 på 145,9 mill. kr. før nye tiltak. Dette er 56,6 mill.kr mer enn bærekraftsanalysen i styresaken i april viste. Bærekraftsanalysen viser en negativ utvikling før man har lukket resten av omstillingsutfordringen.

Sammenlignet med «Styresak 80-2024 Mandat for funksjons- og oppgavefordeling i Helgelandssykehuset» så er tiltakseffekten nå justert opp fra 25,0 mill.kr til 50,0 mill.kr. Økningen tilskrives økt fokus/ressursinnsats på tiltaksarbeid og tiltaksoppfølging gjennom blant annet etablering av handlingsplan for årsverksreduksjon.

Basert på avviket fra resultatkravet, er omstillingsbehovet på ca. 145,9 mill.kr. Kostnadsendringer i forbindelse med funksjon og oppgavefordeling er ikke tatt med i denne beregningen.

4.2.1 Endringer inntekter

De endringer i inntektene er basert på Helse Nord sin framskrivning av basisramme fra «Budsjettbrev 2 – budsjett 2025-2028». Foretaket får en generell styrkning, men blir gjennom oppdatering av inntektsmodeller trukket 14,6 mill.kr.

4.2.2 Kostnader

IKT - kostnader

Budsjettforslag fra Helse Nord IKT viser en økning i kostnadene fra 2024 til 2025 med 11,0 mill.kr. I denne summen ligger justering av kostnader mellom foretakene og en generell realøkning på kostnadene med 10,0%. Det forventes også en økning i årene fremover, men ikke i denne størrelsen.

OU – Utviklingsprosjekt 9, 10, 11

For 2024 er det brukt 5,0 mill.kr som går til utviklingsprosjektet og planlegging.

Funksjons- og oppgavefordeling - omstillingskostnad

I forbindelse med gjennomføring av funksjon og oppgavefordeling forventes det en omstillingskostnad i forbindelse med organisasjonsutvikling og endringer på bygg som er foreløpig estimert til 5,0 mill.kr.

Økte leiekostnader ambulansestasjoner

Foretaket har flere gamle og uhensiktsmessige ambulansestasjoner. For tiden er det i Mosjøen utlyst konkurranse på leie av ambulansestasjon. Foreløpig estimert økte kostnader med økte kostnader i forbindelse med leie av ambulansestasjoner er på 4,0 mill.kr.

Styrkning nødvendig vedlikehold

Foretaket har stort etterslep i vedlikeholdskostnadene, noe som har medført økte investeringskostnader og leiekostnader. For å unngå ytterligere brekkasjer og vedlikeholdsetterslep ønsker foretaket å øke vedlikeholdskostnadene med 10,0 mill. kr.

Medisinstudenter

Helgelandssykehuset har fått i oppdrag fra UIT om å etablere desentralisert medisinerutdanning for 6. år. Det er forventet utviklingskostnader for 2025 med 1,0 mill.kr og fra og med 2026 vil tiltaket gi økte kostnader med 2,0 mill. kr. pr år. Helgelandssykehuset har søkt om styrking av budsjettet i forbindelse med behandlingen av økonomisk langtidsplan i Helse Nord, og må i påvente av et eventuelt positivt svar legge inn kostnader i egen bærekraftsanalyse.

Andre prioriteringer og styrkninger

Andre prioriteringer og styrkninger er en generell avsetning på kostnadsøkninger som foretaket erfaringsmessig får i årene fremover.

4.2.3 Avskrivning

Framskrivning av avskrivninger er basert på tildelte investeringsmidler for de neste årene og overordna plan for benyttelse av disse investeringene.

4.2.4 Rente

Endring renter er basert på en likviditetsutvikling før nye tiltak.

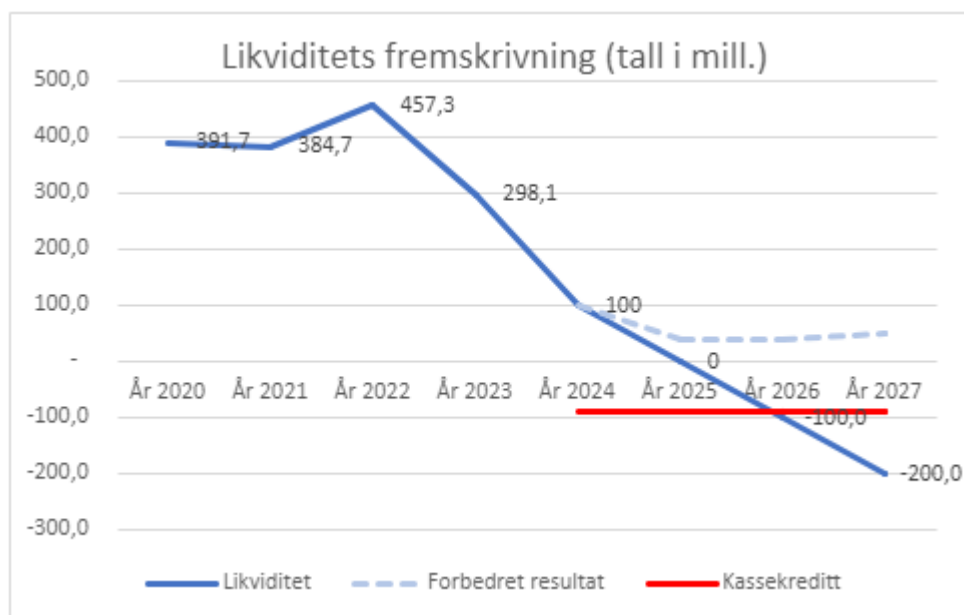
4.2.5 Tiltaksplan

Tiltaksplan for 2024, med revidert tiltaksplan har så langt for 2024 gitt lav effekt. Det forventes noe økt tiltakseffekt av revidert tiltaksplan, som er under effektivering. De øvrige tiltakene som er satt i gang i løpet av 2024 vil i tillegg gi en overgangseffekt inn i 2025. Dette er estimert til å gi en tiltakseffekt på 50,0 mill.kr for 2025. Handlingsplan for reduksjon av årsverk skal bidra til at gjennomføring og effekt av tiltakene oppnås.

4.3 Likviditet

Foretakets likviditet forverres basert på den økonomiske situasjonen. Likviditeten er på 140,0 mill.kr ved utgangen av juli måned. Med den styringsfarten vi har i dag vil likviditeten forverre seg betydelig og uten tilførsel av ekstra midler vil sannsynligvis foretakets likviditet være brukt opp i slutten av 2025. I løpet av 2026 vil sannsynligvis også kassekreditten være brukt opp.

Framskrivning av likviditet vises i tabellen under. Likviditeten med dagens styringsfart vises i blå strek. Likviditeten vil være i 0 ved slutten av 2025. I løpet av 2026 vil også kassekreditten være brukt opp. Med forutsetning at foretaket greier å forbedre resultatet med økt tiltakseffekt på 50% basert på omstillingsutfordringen for 2025 og et resultat i balanse i årene fremover vil foretaket ha en likviditet lik det som vises under den lyseblå linjen.

5 Investering

Foretaket har et stort investeringsbehov og lav investeringsramme, selv om 20,0 mill.kr er blitt omdisponert fra Nye Helgelandssykehuset til generell investeringsramme. Basert på at foretaket skal i løpet av høsten foreta et stort arbeid i forbindelse med funksjons- og oppgavefordeling foreslås det at beslutning av investeringsplan for 2025 avventes til endelig vedtak foretas i desember av Helse Nord.